

OPONENTSKÝ POSUDOK K INAUGURAČNÉMU KONANIU

Uchádzač: doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD.
Pracovisko uchádzača: PU, Filozofická fakulta, Inštitút stredoeurópskych štúdií
Odbor HIK: slovanské jazyky a literatúry
Oponent: Dorota Krystyna Rembiszewska
Pracovisko opONENTA: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa

Oponentský posudok som vypracovala na základe vymenúvacieho dekrétu za opONENTA podpísaného predsedníčkou Vedeckej rady Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a dekanou fakulty, prof. PhDr. Beátou Balogovou, PhD., MBA, zo dňa 12.6.2023 a na základe predloženého spisu uchádzačky, ktorý obsahuje všetky potrebné podklady v zmysle príslušnej legislatívy.

Informacje wstępne – wykształcenie, przebieg pracy zawodowej

Doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD. w 1997 r. ukończyła średnią szkołę medyczną, specjalność pielęgniarstwo ogólne, co w przyszłości wpłynie na jej wybór niektórych zainteresowań naukowo-badawczych.

W 2003 r. ukończyła studia wyższe II stopnia i otrzymała tytuł magistra (Mgr.) na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Preszowskiego na kierunku filologia słowiańska, specjalizacja: język polski i literatura, język słowacki i literatura.

W 2007 r. została doktorem (philosophiae doctor – PhD.) na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Preszowskiego w dyscyplinie slawistyka – językoznawstwo słowiańskie.

W 2014 r. uzyskała naukowo-dydaktyczny tytuł docenta (doc.) na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Preszowskiego w dziedzinie języki i literatury słowiańskie (2.1.28 slovanské jazyky a literatúry).

Jeszcze w czasie studiów magisterskich brała udział w zajęciach Letniej Szkoły Języka i Kultury Polskiej w Lublinie (1999 r.), odbyła także kurs polonistyczny na Uniwersytecie Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (2001 r.). Poza tym ukończyła studia uzupełniające w Studium Pedagogicznym na Uniwersytecie Preszowskim (2003 r.) oraz różne kursy i szkolenia.

Doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD. od początku pracy naukowej jest związana z Uniwersytetem Preszowskim. W latach 2006–2014 była zatrudniona jako asystentka w Katedrze Slawistyki / Studiów Środkowoeuropejskich Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Preszowskiego. Od 15.06.2014 r. pracuje w Instytucie Studiów Środkowoeuropejskich UP na stanowisku docentki.

Działalność dydaktyczna

Na duże uznanie zasługuje działalność pedagogiczna doc. Mgr. Marty Vojtekovej, PhD. Od początku swojej działalności naukowej równolegle zajmuje się dydaktyką, ma stały kontakt ze studentami i doktorantami, o czym świadczy wielość i różnorodność zajęć.

W Katedrze Słowacystyki i Sławistyki oraz w Katedrze/Instytucie Studiów Środkowoeuropejskich prowadziła różnego rodzaju zajęcia dydaktyczne. Były to zajęcia praktyczne z języka polskiego i słowackiego, m.in. lektorat języka polskiego, zajęcia praktyczne z morfologii i składni języka polskiego i słowackiego, a także zajęcia z przedmiotów ogólnojęzykoznawczych, jak wstęp do językoznawstwa, współczesny język polski i słowacki, podstawy komunikacji językowej, słowacko-polskie kontakty językowe, typologia językowa, fonetyka i fonologia, dialektologia, teoria przekładu i praktyczne zajęcia przekładowe, historia słowackiego języka literackiego, historia słowiańskich języków literackich, gramatyka konfrontacyjna języków słowiańskich itp.

M. Vojteková ma także osiągnięcia dotyczące opieki naukowej. Pod jej kierunkiem powstało 31 prac licencjackich i 16 prac magisterskich. Wypromowała dwóch doktorów, ponadto była promotorką pomocniczą w jednym doktoracie, obecnie jest promotorką dwóch rozpraw doktorskich.

Działalność naukowo-badawcza i ekspercka

Twórczość naukowa Marty Vojtekovej, bogata nie tylko liczbowo, ale też i zakresowo, układa się w kilka kręgów zagadnień, spośród których w sposób zdecydowany wyodrębniają się problemy: badania komparatystyczne języka polskiego i słowackiego (z wykorzystaniem korpusów narodowych) w zakresie morfologii, składni, leksykologii, słownictwa przekładowego oraz terminologii językoznawczej i medycznej, terminografii, a także przekłady specjalistyczne (język polski i słowacki).

Całościowy dorobek naukowy Marty Vojtekovej obejmuje 4 monografie (w tym jedna współautorska), 5 podręczników akademickich (w tym 3 współautorskie), 3 skrypty i materiały dydaktyczne (1 we współautorstwie) oraz kilkadziesiąt artykułów autorskich i współautorskich.

Istotnym tekstem dotyczącym zagadnień konfrontacji językowej jest monografia *Predložky v spisovnej slovenčine a pol'stine*, Prešov 2008, dotycząca przyimków w języku polskim i słowackim, w której autorka podjęła się syntezy tego skomplikowanego zagadnienia w wymienionych językach. Zbadała przyimki (głównie przestrzenne i czasowe) z punktu widzenia motywacji słowotwórczej. Ta praca, powstała u początków drogi naukowej, pokazuje wnikliwość i rzetelność w podchodzeniu do opracowywanego materiału. Młoda badaczka nie

wahała się stwierdzić, że przy ówczesnym stanie wiedzy i różnicach terminologiczno-metodologicznych językoznawców polskich i słowackich niektóre uogólnienia nie są możliwe.

Kolejnym dokonaniem w zakresie konfrontacji języków polskiego i słowackiego jest praca *Slovenské a pol'ské adjektívum z aspektu slovotvornej motivovanosti*, Prešov 2016. Autorka ukazuje nowe podejście w analizie przymiotników polskich i słowackich, w której podstawowym kryterium klasyfikacji pozostaje motywacja słowotwórcza. W ten sposób udało się ustalić kategorie onomazjologiczne przymiotników odrzeczownikowych, odczasownikowych i odprzymiotnikowych, od wyrażen przyimkowych, które w językoznawstwie słowackim nie funkcjonowały.

Najnowsza monografia M. Vojtekovej *Nové kompozitá s iníciaľovými bázoidmi cudzieho pôvodu v poľštine*, Preszów 2021 dotyczy nowego typu złożeń w języku polskim, z obcym elementem słowotwórczym (nazywanym bazoidem) jako elementem początkowym złożenia (np. *arcy-*, *beta-*, *krio-*). Autorka wzięła pod uwagę neologizmy będące złożeniami, które zostały wyeksцерpowane z sześciotomej pracy pod redakcją Teresy Smółkowej *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 2001–2005*. Zostały przeanalizowane elementy inicjalne kompozycji pod względem formalnym, semantycznym i etymologicznym.

Istotne dla tej publikacji jest m.in. wykorzystanie terminologii wprowadzonej we wcześniejszych opracowaniach współautorskich, takich jak *báza*, *bázoid*, *semikompozitum* (*monobázoidné kompozitum*), *kvázikompozitum* (*dibázoidné kompozitum*).

Praca ta została zauważona w środowisku slawistycznym, o czym świadczy m.in. recenzja w czasopiśmie „Rocznik Slawistyczny” (t. LXXI, 2022, s. 275–278).

Zagadnienie kompozycji i złożeń, rozszerzone o język czeski, M. Vojteková przedstawiła w artykule *Semikompozitá a kvázikompozitá so somatickými bázoidmi v iníciaľovej pozícii (na materiáli slovenčiny, poľštiny a češtiny)*, „Bohemistyka” 2022, t. 22, nr 1.

Godne zauważenia są publikacje z zakresu terminologii i terminografii. M. Vojteková skupia się na charakterystyce słowackiej terminologii językoznawczej i anatomicznej, by dać podstawy teoretyczno-metodologiczne do tego typu analiz dla innych języków. Zatem badaczka tworzy instrumentarium do opracowań profesjonalizmów, wychodząc od języka słowackiego. Istotne są odniesienia do polszczyzny, a nawet łaciny, co zostało przedstawione w pracach: *Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte Latinská, slovenská a poľská anatomická terminológia* (2017), *Slovenské a poľské jazykovedné termíny z aspektu vybraných typov lexikálnej motivácie* (2018). Tematyka ta może znajdować praktyczne zastosowanie w szkolnictwie zawodowym i opracowywaniu nomenklatury specjalistycznej, por. *Latinsko-slovensko-poľská anatomická terminológia ako moderná lexikografická príručka v profesijnom*

vzdelávaní (współautorka Ľudmila Majerníková (2017)), *Hodnotenie klinického prostredia a terminológia v ošetrovatel'stve* (2018), *Odborná terminológia v pregraduálnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov* (współautorki: Anna Hudáková, Ľudmila Majerníková (2020)).

Jednakże z punktu widzenia badań porównawczych i terminograficznych najistotniejsze są słowniki terminologiczne: *Latinsko-slovensko pol'ský slovník anatomických termínov* (cz. I 2015; cz. II 2018; cz. III, 2019) oraz opracowane we współautorstwie *Slovensko pol'sko-ruský slovník jazykovedných termínov I. Fonetika, fonológia, morfonológia, ortoepia, ortografia* (2019), *Slovensko-pol'sko-ruský slovník jazykovedných termínov II. Morfológia* (2019), *Slovensko-pol'sko-ruský slovník jazykovedných termínov III. Syntax* (2019).

Doświadczenie M. Vojtekovej w tworzeniu zbiorów leksyki bez wątpienia przysłuży się optymalizacji pracy zespołu nad przygotowywanym słownikiem polsko-słowackim.

O dużej aktywności naukowej i badawczej świadczą projekty grantowe, realizowane w wyniku konkursów krajowych. Były to: *Vplyv aktuálnych smerov lingvistického výskumu na jazykovednú terminológiu (v slovensko-pol'sko-ruskom komparatívnom pláne)*, *Latinsko-slovensko-pol'ská anatomická terminológia ako moderná lexikografická príručka v profesijnom vzdelávaní*, *Vplyv aktuálnych smerov lingvistického výskumu na jazykovednú terminológiu (v slovensko-pol'sko-ruskom komparatívnom pláne)*. Obecnie jest kierowniczką zespołu redakcyjnego w projekcie rozpoczętym w 2022 r.: *Pol'sko-slovenský slovník*. Była również wykonawczynią w kilku innych projektach.

M. Vojteková jest badaczką niezwykle aktywną, jeśli chodzi o upowszechnianie i poddawanie pod dyskusję autorskich badań naukowych. Świadczy o tym jej uczestnictwo w licznych konferencjach i sympozjach naukowych. Brała udział nie tylko w konferencjach w kraju – m.in. w Bańskiej Bystrzycy, Bratysławie, Martinie, Preszowie, ale i za granicą – w Anglii, Bułgarii, Polsce, Republice Czeskiej, Rosji, Ukrainie. Z referatami wystąpiła na Światowych Kongresach Polonistów – we Wrocławiu i w Katowicach. Uczestniczyła także w panelach i seminariach organizowanych przez placówki naukowe w Polsce i Republice Czeskiej.

Kontakty zagraniczne M. Vojteková utrzymuje także dzięki wyjazdom w ramach programu Erasmus+ – gościła w Uniwersytecie Rzeszowskim (2014 r.) i Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (2019 r.). Ponadto odbyła miesięczny staż w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (2017 r.).

Kandydatka na profesora zaznaczyła również swoją aktywność jako redaktorka. W latach 2016–2019 była redaktorką naczelną czasopisma w wersji elektronicznej „Jazyk a kultúra” oraz redaktorką tomu pokonferencyjnego *Slovensko-slovanské jazykové, literárne a kultúrne vzťahy*. Pod jej redakcją ukazały się: *Jazykovedná terminológia v slovanskom*

kontexte, Prešov, 2018, *Slovensko-poľsko-ruský slovník jazykovedných termínov I. Fonetika, fonológia, morfonológia, ortoepia, ortografia*, Prešov 2019.

M. Vojteková jest czynna w organizacjach naukowych i różnego rodzaju komisjach. Zasiadała w kilku komisjach doktorskich i habilitacyjnych w Polsce i Słowacji oraz w komisjach programowych na kierunku studia środkowoeuropejskie na Uniwersytecie w Preszowie. Jest członkinią Kolegium Dziekańskiego Wydziału Filozoficznego UP (od 2017 r.).

Ponadto M. Vojteková jest członkinią Stowarzyszenia Bristol Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego (od 2012), Słowackiego Towarzystwa Językoznawczego Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie (od 2004) oraz została w 2021 r. mianowana przewodniczącą komisji egzaminacyjnej do spraw egzaminów zawodowych tłumaczy ustnych i pisemnych w zakresie języka słowackiego i polskiego.

M. Vojteková sprawdziła się również jako organizatorka konferencji naukowych w macierzystej uczelni – była członkinią komitetu organizacyjnego i główną organizatorką międzynarodowej konferencji: *Interpretácie sveta v jazyku* (2014), *Jazyk v kultúre, kultúra v jazyku 3 / Jazyk w kulturze, kultura w języku* (2016), międzynarodowych seminariów naukowych: *Slavistika – areálová slavistika – stredoeurópske štúdiá uskutočneného dňa* (2013), *Jazykovedná terminológia v slovanskom kontexte* (2018), a także członkinią komitetu organizacyjnego międzynarodowej konferencji naukowej *Slovanská slovotvorba: synchrónia, inovácie, neologizácia uskutočnenej* (2021).

Przejawem aktywnego funkcjonowania w środowisku polonistów i słowacystów, a także bohemistów jest członkostwo w radach redakcyjnych czasopism: „Opera Linguistica” (2020–2023, 2016–2019), „Studia Slavica” (od 2023) oraz członkostwo w komitetach naukowych czasopism: „Studia Filologiczne” (2016, 2018), „Literaturoznawstwo” (2016–2019), „Teka Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych” (od 2018).

Działalność naukowo-badawcza doc. Mgr. Marty Vojtekovej, PhD. została doceniona, czego wyrazem są nagrody: dziekana Wydziału Filozoficznego UP (2015) za publikację *Latinsko-slovensko-poľský slovník anatomických termínov*, rektora UP (2016) za monografię (we współautorstwie z M. Ološtiakiem) *Kvalitatívne a kvantitatívne aspekty tvorenia slov v slovenčine*.

Ocena ogólna

Z przedstawionych wyżej osiągnięć naukowo-publikacyjnych, dydaktycznych i organizacyjnych wyłania się sylwetka Marty Vojtekovej jako osoby o wyraźnie określonych celach naukowych, dobrze uformowanym warsztacie badawczym i założeniach metodologicznych. Jej dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny jest bogaty

i wielozakresowy. O wadze i przydatności prac kandydatki świadczy prawie 200 cytowań jej prac w publikacjach słowackich i zagranicznych.

Patrząc całościowo na dokonania naukowe, w końcowej konkluzji należy podkreślić znaczący wkład doc. Mgr. Marty Vojtekovej, PhD. w badania porównawcze języka polskiego i słowackiego, które znajdują także odzwierciedlenie w praktyce dydaktycznej i zajmują ważne miejsce w europejskiej slawistyce. Przygotowywany słownik polsko-słowacki, w którym kandydatka na profesora jest kierowniczką grupy roboczej, bez wątpienia stanie się wydarzeniem nie tylko w kręgu językoznawców, ale wszystkich tych, którzy interesują się tymi dwoma językami słowiańskimi.

Záver

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že uchádzačka spĺňa všetky kritériá na vymenovanie za profesorku a po úspešnom inauguračnom konaní a splnení všetkých legislatívnych požiadaviek v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. **odporúčam** vymenovať uchádzačku **doc. Mgr. Martu Vojtekovú, PhD.** za profesorku v odbore habilitačného konania a inauguračného konania slovanské jazyky a literatúry.

V Warszawa, dátum 29.08.2023 (do 3 mesiacov od vymenovania)

prof. dr hab. Dorota Krystyna Rembiszewska

Meno a priezvisko s titulmi a podpis